

LES DUES CULTURES: UNA APOSTA PEL DIÀLEG

L'autor anglès C.P. Snow va pronunciar una conferència a Cambridge el 7 de maig de 1959 sobre la ruptura de la comunicació entre ciències i humanitats - les dues cultures -, que el mateix autor va reprendre en una nova publicació l'any 1963. Tant la conferència com la publicació van suscitar intensos debats, que podriem dir que han arribat fins al dia d'avui. Així sembla confirmar-ho el reportatge de La Vanguardia del dia 22 d'abril de l'any en curs que porta per títol *Tolstoi entra a Medicina*, on s'anuncia que la Facultat de medicina de la UPF impulsa una matèria d'Humanitats per “tornar l'ànima a la professió”, una proposta que forma part del moviment internacional *The Doctor as Humanist*. Jonathan McFarland, president d'aquest moviment internacional, afirma que “Art i medicina sempre van anar junts fins que es va tecnificar la professió i el metge es va anar allunyant del pacient”. Altres universitats s'estan obrint camí en aquest sentit, integrant la cultura, l'art i l'ètica, com la UPC a Barcelona o la Carles III a Madrid.

Cometriem un error si plantegegim la qüestió com una pugna entre aquestes “dues cultures”, en comptes de plantejar-ho com una complementarietat. Tant el que anomenem ciències com el que anomenem humanitats provenen de la mateixa raó, que té funcions diferents: una funció *explicativa*, que duen a terme les ciències, i una funció *comprendiva*, que duen a terme les humanitats. Aquestes funcions de la raó no són excloents, sinó complementàries i necessàries totes dues. Hi ha qui considera que només s'hauria de potenciar allò que és útil, allò que està vinculat a les ciències i a les tècniques, i relegar allò inútil, allò que cultiven les humanitats. Aquesta manera de veure ha estat contestada, entre altres, pel professor italià Nuccio Ordine, mort recentment i premi Princesa d'Astúries d'Humanitats, en un llibre titulat *La utilidad de lo inútil*, en el que reclama la “utilitat” de les humanitats perquè la seva “inutilitat” és allò que ens fan pensar, i això és el que ens fa ser humans.

Caldria recuperar l'arrel comuna del que s'ha disgregat en ciències i humanitats, perquè la seva escisió és altament perjudicial. No es tracta de retallar el contingut de determinades carreres per inquirir-hi pinzellades d'humanitats o de ciències, sinó de fer que els continguts es vegin modificats pel diàleg entre aquestes “dues cultures”. Un estudiant de Medicina, de Dret o d'Arquitectura no ha d'estudiar Literatura, Filosofia o

Història, però sí que hauria de conèixer els plantejaments que fan certs autors per entendre més adequadament la seva professió; de la mateixa manera que un estudiant d'Història, de Filosofia o de Literatura ha de conèixer determinats aspectes de la Física, de la Química o de la Biologia per entendre millor la seva tasca. No es tracta simplement de llegir clàssics o de visitar museus. Molts oficials nazis escoltaven música clàssica i això no els va impedir de dur a terme el genocidi jueu. Es tracta d'articular aquestes dues cultures de manera que es fecundin mútuament.

Podríem extrapolar aquesta ruptura de diàleg de la que parla Snow a l'àmbit de la creença, perquè també aquí el diàleg és inexistent. Si el segle XIX va ser el segle de l'ateisme, podriem dir que el segle XX ha estat el de la indiferència religiosa. Déu és el gran absent, i el pitjor és que ningú no el troba a faltar. Déu és com *un estrany a casa nostra*, segons l'expressió de Lluís Duch. Seria molt enriquidor que creients i no creients entaulessin, com ja s'ha fet en nombroses ocasions al llarg de la història del cristianisme, un diàleg franc i sincer, sense connotacions apologètiques ni proselitismes, sobre aquestes qüestions, un diàleg que beneficiaria tots dos: a uns perquè els faria reconsiderar dogmatismes acrítics i difícilment sostenibles, i als altres perquè els obligaria a fer autocrítica de determinades visions de Déu que no deixen de ser qüestionables.